

Aan de bewoner(s) van dit pand

Leeuwarden, 6 maart 2024

Bijlage(n): 2

1. Locaties eerste en tweede onderzoek oppervlaktewater
2. Locaties aanvullend waterbodemonderzoek

Ons kenmerk: -

Tel: (058) 292 22 22

Onderwerp: Jelsumer Feart verontreinigd met PFOS

Beste bewoner, eigenaar of ondernemer,

Wetherskip Fryslân heeft in het water van de Jelsumer Feart een te hoge concentratie PFOS gemeten. Omdat de risico's voor de volksgezondheid op dit moment niet precies bekend zijn, adviseert de GGD Fryslân om voorlopig geen gebruik te maken van water uit de Jelsumer Feart. In deze brief leest u wat dit voor u betekent, waar u terecht kunt met vragen en welke vervolgstappen we gaan zetten.

Wat is PFOS?

U heeft misschien al wel van deze stof gehoord. PFOS (perfluorooctaansulfonzuur) behoort tot de verzamelgroep PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen). PFAS zijn sterke verbindingen die water, vet en vuil afstoten. Het wordt bijvoorbeeld verwerkt in regenkleding en pannen. De stof PFOS zat onder meer in het schuim van brandblussers. Het stofje is vrijwel onverwoestbaar en breekt niet af in de natuur.

Wat betekent dit voor mij?

We kunnen ons voorstellen dat u meer wilt weten over de gezondheidsrisico's van PFOS. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk wat de gezondheidsrisico's precies zijn. Of mensen rondom de Jelsumer Feart meer PFOS binnenkrijgen en daardoor extra gezondheidsrisico lopen, hangt van veel factoren af. Volgens de GGD Fryslân is er verder onderzoek nodig naar de verspreiding.

In de tussentijd adviseert GGD Fryslân om:

- Het water uit de Jelsumer Feart niet te drinken.
- Het water uit de Jelsumer Feart niet te gebruiken voor besproeiing van (moes)tuinen.
- Niet in de Jelsumer Feart te zwemmen.
- Geen vis uit de Jelsumer Feart te eten.

Voor deze adviezen kijkt de GGD naar langdurig gebruik van het water. Als u bijvoorbeeld een enkele keer in het water heeft gezwommen, is het extra gezondheidsrisico door PFOS in de Jelsumer Feart te verwaarlozen.

Hoe is PFOS in de Jelsumer Feart ontdekt?

Wetterskip Fryslân wil de Jelsumer Feart baggeren. Dit is nodig voor een goede afvoer van water bij veel neerslag of aanvoer bij droogte. Het gaat om de vaart die begint bij het gemaal van de vliegbasis Leeuwarden en uitmondt in de Dokkumer Ie. Voorafgaand aan een baggerproject onderzoekt het waterschap altijd de kwaliteit van de bagger. Bij dit onderzoek zijn over een lengte van bijna 2 kilometer hoge concentraties PFOS in de waterbodem gevonden.

Aanvullend waterbodemonderzoek is nodig om vast te stellen wat de oorzaak en omvang is van de vervuiling. De verontreinigde bagger mag sowieso niet worden verspreid over het land, maar moet worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Wetterskip Fryslân maakt hiervoor een plan van aanpak.

PFOS zit ook in het oppervlaktewater

Om te bepalen of het oppervlaktewater van de Jelsumer Feart ook vervuild is met PFOS, heeft Wetterskip Fryslân recent, op 1 maart 2024, op drie locaties watermonsters uit de vaart gehaald. Deze monsters zijn in het laboratorium van het waterschap onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat het water van de vaart, net als de bodem, sterk verontreinigd is met PFOS. GGD Fryslân adviseert aan de hand van de resultaten het water voorlopig niet te gebruiken.

Wat gaat er de komende tijd gebeuren?

- *Aanvullend onderzoek waterkwaliteit*

Op dinsdag 5 maart is Wetterskip Fryslân een tweede onderzoek naar de waterkwaliteit van de Jelsumer Feart en omliggende sloten gestart. Wetterskip Fryslân neemt hierbij op meer en andere plekken (dan bij het eerste onderzoek) watermonsters. Zo krijgen we een beter beeld van de verspreiding van de PFOS en de mogelijke bron(nen) waar de PFOS vandaan komt.

- *Aanvullend onderzoek waterbodem*

Inmiddels is ook een aanvullend onderzoek naar de waterbodem van de sloten en vijverpartijen op het terrein van de vliegbasis gestart. De resultaten van dit onderzoek zijn in de loop van deze maand bekend.

In de week van 11 maart 2024 start een aanvullend onderzoek in de Jelsumer Feart, omliggende sloten en een deel van de Dokkumer Ie. Bij dit onderzoek gaat het om de waterbodem in het bovenstroomse deel van de Jelsumer Feart langs de Tsjessingawei (gedeelte tussen de vliegbasis en het gemaal) en dezelfde 3 bemonsteringsvakken als bij het eerste waterbodemonderzoek. Daarnaast vindt er aanvullend waterbodemonderzoek plaats in aanliggende sloten die in open verbinding staan met de Jelsumer Feart en hetzelfde waterpeil hebben als de vaart. Dat onderzoek gebeurt ook in een klein deel van de Dokkumer Ie. De Dokkumer Ie is als vaarweg in beheer van de provincie. We verwachten dat de uitslagen in de loop van april bekend zijn.

Zie in de bijlagen de kaarten waar de aanvullende waterbodem- en waterkwaliteitsonderzoeken plaatsvinden.

We informeren u over mogelijke verdere maatregelen

Wetterskip Fryslân doet nu dus verder onderzoek naar de PFOS-verontreiniging van het water en (vanaf 11 maart) van de waterbodem. Ook geldt vanaf nu het bovenstaande GGD-advies. Zodra er meer informatie is of maatregelen worden genomen die van u van belang zijn, dan informeren we u daarover.

Uitnodiging bewonersbijeenkomst

Wetterskip Fryslân, gemeente Leeuwarden en GGD Fryslân organiseren op **donderdagavond 7 maart 2023 om 19.00 uur** een bewonersbijeenkomst.

Bewonersbijeenkomst donderdag 7 maart

Locatie: Werkcafé Wetterskip Fryslân (adres: Fryslânplein 3, 8914 BZ Leeuwarden)

Aanvang: 19.00 uur

In deze bijeenkomst geven we informatie over de ontstane situatie. Er is voor omwonenden volop de gelegenheid om vragen te stellen aan de betrokken partijen. We proberen de vragen die er leven zoveel mogelijk te beantwoorden op basis van de informatie die we nu hebben.

We vragen u de gebruiker te informeren

Met deze brief informeren we zoveel mogelijk bewoners, eigenaren en ondernemers in het gebied rond de Jelsumer Feart. Bent u niet gebruiker/pachter van de grond? Dan vragen we u om de pachter/gebruiker van de grond over deze brief te informeren. Als u zelf de gebruiker bent, hoeft u verder niets te doen.

Stel gerust uw vragen

We kunnen ons voorstellen dat u vragen heeft na het lezen van deze brief. Neem dan contact met ons op.

- **Vragen over gezondheid in relatie tot PFOS?** U kunt met de GGD Fryslân contact opnemen via telefoonnummer 088-229 92 22 en mail: mmk@ggdfryslan.nl
Bereikbaar op werkdagen tussen 08.30 en 16.30 uur. Veelgestelde vragen over publieke gezondheid vindt u op www.ggdfryslan.nl/jelsumerfeart.
- **Vragen over het waterbodem- en waterkwaliteitsonderzoek?** U kunt met het Klantencontactcentrum van Wetterskip Fryslân contact opnemen via telefoonnummer 058-292 22 22 of mail uw vraag naar: info@weterskipfryslan.nl. Bereikbaar op werkdagen tussen 08.30 en 17.00 uur. Veelgestelde vragen over het waterbodem- en waterkwaliteitsonderzoek vindt u op: www.weterskipfryslan.nl/jelsumerfeart.
- **Algemene vragen over PFAS in de gemeente Leeuwarden?** Op www.leeuwarden.nl/PFAS vindt u de meest gestelde vragen. U kunt ook bellen met de gemeente via telefoonnummer 14 058. Bereikbaar op werkdagen tussen 08.30 en 17.00 uur.

We zullen u blijven informeren over de ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,
mede namens GGD Fryslân en gemeente Leeuwarden,

Luzette Kroon
dijkgraaf Wetterskip Fryslân

Bijlage 1: Locaties eerste en tweede onderzoek oppervlaktewater

Op de onderstaande kaarten zijn de groene punten de locaties waar bij het eerste onderzoek monsters van het water zijn genomen. De rode punten zijn de monsterlocaties van het tweede onderzoek.

